

שם הפעילות: מאבק החקלאים

הכותב/ת: אלומה והנוער העובד והלומד

מתוך מערך פעולות לשבוע "מתחברים לשורשים" חקלאות- זה בידיים שלנו, שותפים: מרכז המועצות האזוריות, משרד החינוך מנהל חברה ונוער, משרד החינוך המנהל לחינוך התיישבותי, התנועות המיישבות, תנועות הנוער בהתיישבות, מרכז הדרכה אלומה

ערכים ומטרות הפעילות

1. החניכים יכירו את התהליכים שהתרחשו בחקלאות בישראל בעשורים האחרונים וכיצד השתנתה החקלאות (שינויים במשק, הפרטה, חקיקה בכנסת).
2. החניכים יכירו את מאבק החקלאים על גלגוליו השונים ויבינו שהחקלאות תחת מתקפה בלתי פוסקת לאורך העשורים האחרונים.
3. החניכים ינסו לברר מהו העולם הערכי חברתי שיווצר ללא חקלאות.

קהל היעד

חברת הנעורים ('י-יב')

משך הפעילות

כשעה וחצי

רשימת ציוד ועזרים

- ציר זמן מאבקי החקלאים - [לחצו כאן](#)
- מאמר של גרשון כהן על מאבק החקלאים - [לחצו כאן](#)
- כלי כתיבה
- דפים

מערך הפעילות

1. תלי בחדר על אחד הקירות ציר זמן של מאבקי החקלאים בעשורים האחרונים. ציר הזמן מורכב 10 מכתבות, חוקים שנחקקו בכנסת, דיונים בכנסת וקטעי דעה של חקלאים ופוליטיקאים.
2. הנחי את החניכים להסתובב בין הקטעים השונים בציר הזמן ולענות על השאלות הבאות:
 - מה קרה לחקלאות הישראלית?
 - על מה נאבקים? למה?
 - למה צריך חקלאות ישראלית?

תחנות בציר הזמן:

- מה יש בשנות ה-80 - תנובה, אגרסק"ו, אגודות חקלאים, המשביר לצרכן, הטבות לחקלאים - סובסידות.
- הפרטת תנובה ואגרסק"ו
- הורדת מכסות המים בשנות ה-90
- רפורמת בשוק הלולים
- רפורמת השוק החלב.

3. חזרו למעגל, דיון:

- מה קרה לחקלאות הישראלית?
- על מה נאבקים? למה?
- למה צריך חקלאות ישראלית?
- איך הייתה נראית החברה והמדינה ללא חקלאות?
- האם יש לנו צורך בחקלאות היום? למה?

4. מדינת ישראל ללא חקלאות

א. **אמרי:** החקלאות מהווה רק 2.1% מהתעשייה (=שוק העבודה בישראל, עבודה/מקצוע שיש רווח בגינו, בשונה משוק הנדל"ן או השקעות בבורסה אשר גם מהווים נתח מהכלכלה הישראלית), אבל בעצם מתנהל פה מאבק די עיקש כבר הרבה זמן על קיום החקלאות פה. ננסה להבין למה החקלאות כ"כ חשובה, האם היא רק מקור פרנסה עבור החקלאים או שיש פה עוד משהו? וגם נשאל של מי הבעיה הזאת בכלל?

ב. **פזרי** בחדר סיסמאות ומשפטים שנאמרו בעד ונגד החקלאות הישראלית בשנתיים האחרונות. הנחי את החניכים לבחור משפט שהם מסכימים/מזדהים איתו. על החניכים להכין נאום של זקה בעד ונגד החקלאות לפי המשפט שבחרו. **משפטים:** חקלאות זה ציונות, בלי חקלאות אין גבולות, החקלאות יקרה ולא משתלמת, החקלאים לא מרוויחים בגלל שכל אחד זואג לעצמו, עדיף לבנות נדל"ן במקום החקלאות, החקלאות מאפשרת לנו להיות בלתי תלויים במדינות אחרות ועוד.

ג. דיון:

- איזה נאומים/טיעונים התחברתם אליהם ביותר?
- מה אתם חושבים שצריך להיות עתיד החקלאות?
- איך אפשר היום לדאוג לחקלאות?
- מה אפשר לעשות?

5. קוראים את המאמר של גרשון כהן על מאבק החקלאים.

דיון:

- למה צריך חקלאות ישראלית בעיני גרשון כהן?
- למה אי אפשר למדוד את החקלאות רק לפי "מבחן הצידוק הכלכלי"?
- למה שלושת הנושאים שצויינו במאמר הדעה (בריאות המזון, יחסי הגומלין בין העיר לכפר, תודעת מולדת) הם נושאים חשובים?
- מה אתם חושבים על כל אחד מהנושאים האלה?

6. **סיכום:** מאבק החקלאות הוא גם מאבק על הציונות, על ההתיישבות, על הקשר בין העם לארצו. בפעולה פגשנו את מדיניות הממשלות לאורך השנים שאומרת שהחקלאות לא רווחית, לא רלוונטית וחבל על הכסף, ואין למדינה תפקיד לשמור על החקלאים והחקלאות. מנגד, גם החקלאים לאורך השנים הפריטו ארגונים והתאגדויות שהיו אמורות להגן על החקלאות ולכן הסיטואציה היא כה מורכבת. עם זאת, החקלאות היא חיונית ביותר להתקיימות מדינת ישראל ולמפעל הציוני בכלל.

תובנות ודגשים חינוכיים

- חשוב לייצר שיח משמעותי עם החניכים. מומלץ להביא כמה שיותר דוגמאות אקטואליות, שיוכלו להתחבר.
- השיח על החלום הציוני עשוי להיות מלווה בציניות, כדאי לצפות לכך ובכל זאת לקדם שיח משמעותי.